

RIS Mersin Projesi Üzerine Bir Özet Değerlendirme

Tamer GÖK

Bu yazı, Mersin’de Altıncı Çerçeve Programı kapsamında yürütülen RIS-Mersin Projesi’nin bir özet değerlendirmesini yapmayı amaçlamaktadır. İlk bölümde, proje tanıtılacak, ikinci bölümde projenin gerçekleştirme süreci üzerinde durulacak, üçüncü bölümde proje sonunda ortaya çıkan ürünler irdelenecek ve dördüncü bölümde projenin olumlu yönleri ile eksik kalan yönleri tartışılacaktır.

1. Giriş ve Projenin Tanıtımı

Mersin İli’nin İnovasyon Stratejisi, “RIS-Mersin Projesi” çerçevesinde geliştirilmiştir. Bu proje, Avrupa komisyonu’nun ortak finansmanı ile Altıncı Çerçeve Programı kapsamında yürütülmüştür. Mersin, RIS projesi ile birlikte, Avrupa Yenilikçi Bölgeler (IRE) ağına üye olmuştur.

RIS Mersin Projesinde uygulanan yöntem üç aşamadan oluşmaktadır:

- Projeyi tanıtmaya, ekibi oluşturma, kamuoyu yaratma
- Araştırma, analiz
- Strateji tanımlama, değerlendirme, izleme ve uygulama mekanizmaları, pilot eylemler.

RIS Mersin projesi, Avrupa IRE ağına yürütülen 100 civarındaki benzer RIS Projesinin deneyimlerinden de yararlanılarak, Mersin Valiliği’nin liderliğinde ve ODTÜ Teknokent’in oluşturduğu bir konsorsiyum tarafından uygulanmıştır. Söz konusu konsorsiyumun üyeleri, Mersin Üniversitesi, Mersin Ticaret ve Sanayi Odası, Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi

ve EPIRUS İnovasyon Geliştirme Merkezi’dir (Yunanistan).

2. Süreç

Mersin’e yönelik bölgesel yenilikçilik stratejilerinin üretilmesi 3 yıllık yoğun bir çalışma ile sürdürülmüş olup iki kurul bu süreçte etkin rol oynamıştır.

- Yönetim Kurulu: Mersin Valisi başkanlığında önemli ve etkin kamu kuruluşları ile ilgili meslek odası temsilcilerinden oluşan Yönetim Kurulu, ana karar organı olarak ayda bir toplanıp yürütme biriminin hazırladığı gündemi görüşmüş ve karara bağlamıştır. Vali Hüseyin Aksoy’un konuyu bilmesi ve yakından benimsemesi ve yararlılığına inanması sonucu Yönetim Kurulu’nun performansı projenin sağlıklı yürütmesi açısından oldukça olumlu olmuştur.

- Yürütme Kurulu: Proje ortağı kuruluşların yetkin temsilcilerinden oluşan 6-7 kişilik yürütme birimi, RIS Mersin Projesinin başarısını sağlayan en önemli etkidir. Katılanların uzmanlık alanları, geçmiş birikimleri ve projeye olan inançları ve “takım çalışması” ruhunun hayata geçmesiyle çalışmalar, gereği gibi etkin bir şekilde yürütülmüş, sorunlar aşılarda zamanında tamamlanan ve sonuçları itibarıyla Avrupa’daki başarılı ender çalışmalar arasında gösterilen bir proje olmuştur. Ayrıca proje müdürünün konuya hakimiyeti ve çalışma disiplinini de etkileyici bir unsur olarak belirtmek gerekir.

Şehir Plancısı,
Prof. Dr.,
Mersin Üniversitesi
Şehir ve Bölge
Planlama Bölümü

PLANLAMA
2009/3-4

3. Sonuç ve Ürünler

Üç senelik yoğun çalışma sonucunda; kitap, broşür, bülten, CD, tanıtım toplantıları, film vb. birçok ürün paydaşların ve toplumun yararına sunulmuştur. Ayrıca proje sürecinden alınan dersler ve Avrupa IRE ağının diğer projelerinin deneyimlerinden yararlanılarak “genel tanıtım kitap seti” de üretilmiş olup bunlar, tüm gelişme ve kalkınma planlaması literatürüne bir katkı niteliğindedir.

Tüm bu çalışmalar ve ürünler arasında üç ürün Mersin’in gelişimi açısından önemli olarak görülmektedir.

a) Strateji kitabı: İnovasyon felsefesi ile ve kıt kaynakları ile bir şehrin ve bölgenin nasıl etkin kalkınabileceğine ilişkin somut ve sağlam bir yöntem belirlenmiş ve bu çalışma Mersin için ileride yapılacak gelişme projeleri için bir referans el kitabı kazanmıştır.

b) Eylem planları: Makro düzeyde vizyon ve genel hedefler ile stratejileri uygulamaya dönüştüren ve zamana bağitlanan ayrıntılı eylem planları yazılmıştır. Bu, şehir için, bölge için, paydaşlar için son derece önemli bir yönlendirici belgedir.

c) Öncelikli alan ve sektörler: Proje çıktılarından bir diğeri de gelişme sürecinde ağırlık ve önem verilecek üç güçlü ve önemli alanın belirlenmesi olmuştur. Bu sektörler şunlardır:

- Lojistik
- Tarım ve gıda
- Turizm

Sınırlı kaynaklarla bütün bir kalkınma başarılamayacağı düşünülürse lokomotif 3 önemli alanın seçilmesi doğru bir davranış olmuştur. Hem paydaşlar arasında hem de toplumda güçlü bir şekilde kabul ve destek bulmuştur. Üç öncelikli alanda sektör temsilcilerinden 15-20 kişilik gruplar, süreci yöneten ve yönlendiren “platform”lar olarak çalışmaya başlamıştır.

Bu öncelikli alanların gelişme süreçlerini sektörün paydaşları olan girişimci ve işadamları tarafından yürütülme ilkesi, belirtilecek bir başka olumlu aşamadır. Platform çalışmaları, katılımçı planlama ve yerinden yönetim anlayışına uyan başarılı bir örnek olmuştur.

4. Değerlendirme

Projeyi genel hatlarıyla değerlendirirken konuya iki açıdan bakmak uygun olacaktır.

A) Olumlu gelişmeler: Sağlanan olumlu sonuçlar arasında şunların altını çizmek gerekir.

- Bir şehrin gelişmesinde AR-GE’nin yani araştırmacıların gerekliliği ve önemi
- Girişimci ve işadamlarının inovatif ürün ve süreç kavramı ile tanışması ve dış dünyada rekabet için mücadelenin farkına varması
- Kişi ve firmaları heyecanlandırıp hareketlendiren inovasyon yarışmalarının başlamış olması
- Meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının kent gelişmesinde kendilerini sorumlu bir paydaş olarak görmeleri.

B) Eksikler/Kısıtlar:

- RIS Mersin projesinin yarattığı olumlu hava, ortak hareket etme alışkanlığı ve önerilen projelerin sürdürülmesini sağlayacak “Mersin İnovasyon Merkezi” başlıklı bir organizasyonun halen kurulamamış olması
- Projenin öngördüğü ve beklediği “ARGE Merkezlerinin” faaliyete geçirememesi
- Üniversitenin kapasitesinin sınırlı olması ve/veya potansiyelinin etkinleştirilememesi
- Anakent yönetiminin çeşitli nedenleri öne sürerek RIS Projesine katılmaması, katkı sağlamaması önemli bir kayıp olmuştur.

5. Son Söz

Planlama açısından irdelenen RIS (Bölgesel Yenilikçilik Stratejisi) Projesinin, planlama, kuram, kavram ve pratikleri açısından tartışılması yararlı olacak ve ülkemizdeki planlama tartışmalarını zenginleştirecektir. RIS Mersin Projesi, ülkemiz için yararlı olacak önemli bir deneyim olmuştur.

Sonuç olarak, pozitif farklılıklar da şöyle sıralanabilir:

- Hedef odaklı, sabit yöntem ile güdülenen proje özelliği,
- Sınırlı parametrelerle tarif edilen alanlar içinde çalışmaların yoğunlaşması,

- Proje sürecinde sürekli olarak konu ve alan paydaşlarının katılımının önemi, önderliğinin gerekliliği,

- Tüm bu çalışmaların mutfağında yer alacak konuya hakim, seçilmiş uzman bir teknik ekibin kurulması ve karar vericilerin teknik ekibe inanması ve güvenmesi.